

Porros, adolescències i senyals de fum

Jordi Bernabeu Farrús

Servei de Salut Pública, Ajuntament de Granollers.

Protocol per a citar aquest article: Bernabeu Farrús, Jordi. Maig de 2010. *Porros, adolescències i senyals de fum*. www.sobredrogues.net/porrosadolescencies

Si deixem vagar la mirada pels mitjans de comunicació, ens adonarem que de la marihuana se'n parla molt. I trobem diferents versions: uns alerten de les repercussions del seu consum, sobretot entre els més joves; d'altres, demanen públicament la seva regulació legal; agrupacions de persones afectades per algunes malalties reclamen poder-ne fer ús per pal·liar els efectes dels tractaments, en les que està comprovat que el seu consum té efectes terapèutics; fires que anuncien i distribueixen tota una sèrie de productes per al seu cultiu; etc.

No és nou reconèixer que la marihuana i els seus derivats es consumeixen per un nombre significatiu de la població. Jove, i no tan jove. I, si bé és cert que el seu consum és important, la interpretació de les estadístiques i les possibles conseqüències del seu consum sovint és poc rigorosa. Cada vegada que apareix una dada en un mitjà de comunicació s'encén la senyal d'alarma, sovintejant informacions confuses i, fins i tot, contradictòries. Es barregen conceptes -l'ús terapèutic es contraposa al lúdic -, s'agrupen diferents realitats - no es diferencia entre qui en fa un ús problemàtic o no, i entre qui potser només l'ha provat- i es busquen causes i culpables. El debat existent tendeix a exaltar els discursos extrems. I d'entre qui en ressalta les excel·lències, a qui en nega qualsevol utilitat, els punts intermitjos s'esvaeixen donant poc joc per a extraure'n conclusions pràctiques i realistes. I davant d'aquesta doble lectura, sobre la que pivoten les interpretacions principals - estar *a favor* o *en contra*- haurem de buscar solucions que afavoreixin una convivència no problemàtica amb aquesta realitat. Si a tot això li sumem la preocupació sobreafegida que sovint envolta l'adolescència, ens assalten la inquietud i el pessimisme.

I la realitat és que tenim força adolescents que n'han fet ús. Però aquest, per norma, no és ni compulsiu ni diari. Hem de separar aquells que en fan un ús experimental - i fins i tot esporàdic -, que al cap i a la fi en són la gran majoria, d'aquells que el seu consum genera vertaders problemes, pel que fa a dependència i problemàtica associada. En l'adolescència, l'inici en el consum de cannabis pot assenyalar l'assoliment i entrada a aquest període d'edat. I ens ha de preocupar, en la mesura que parlem d'edats en les quals la persona està en un període evident de maduració. Ara bé, no és l'element central dels seus problemes i de les seves dificultats. Cal fugir de discursos simplistes. La *fulla de Maria* no ha de fer ombra a problemes més greus i seriosos dels joves i adolescents.

No pot ser contraproductiu considerar abús o problema –com generalment es fa- qualsevol consum que es doni en aquest període d'edat? I que a més a més serveixi per justificar-ne el fracàs escolar o d'altres maldecaps dels adults? S'és permeable als catorze, quinze o setze anys - o els que sigui- als missatges que els estem oferint? Tinguem en compte que les seves fonts d'informació principals no seran les revisions científiques, les publicacions, ni els articles de premsa. Al contrari, la pròpia experiència i la de persones conegudes (i properes al grup d'iguals) condicionarà el seu consum i la seva regulació. I és per això, que seria oportú revisar el contingut i la forma del discurs que els oferim. No existeixen formes més properes per dir el mateix?

Haurem de fer-los veure que el seu consum té poc a veure amb els tractaments de malalties com el càncer, i que la “necessitat” de relaxar-se -una de les excuses recurrents- ha de ser més pròpia de persones amb més responsabilitats – denominades adultes- que no pas ells. Caldrà que entenguin que tenen obligacions formals –principalment, acadèmiques- i que han d'aprendre a gestionar el seu temps lliure de manera que no afecti el seu dia a dia. I fer-los veure que madurar *empanat*, fent un ús dels porros com si d'una activitat extraescolar es tractés - o estant davant d'una pantalla d'ordinador xatejant quatre hores al dia- no és una bona manera de tirar endavant.

Tindrem en compte que el consum es dona majoritàriament en grup, i que una bona manera de diferenciar-se del grup es desmarcar-se d'allò que sovint es diu que fa la majoria. Com també que, si els adults posem una qüestió de moda –i la Marihuana, n'està -, tenim més risc de cridar l'atenció que no pas de dissuadir els potencials consumidors. La discreció –que no passotisme o tolerància- és una bona manera d'educar i d'intervenir.

Parlant de tolerància... Haurem d'avisar-los de la seva il·legalitat. I les confusions presents en els mitjans de comunicació, així com les contradiccions viscudes al carrer i d'altres que creixen als balcons, no ens ajuden gaire.

Els haurem de fer veure que el tema de les drogues genera beneficis a qui en participa de la venda i problemes a un sector de la gent que les consumeix. Pel que estarà bé “vendre” l'abstinència com una de les millors eines per evitar-se problemes. I no, en canvi, l'única, *i punt*. Doncs negarem una realitat present i que seguirà essent.

Davant d'un missatge ineficaç –i poc realista- tipus “No a les drogues” caldrà educar-los en la responsabilitat. I aquesta no només passa per ser abstinent, sinó per fer un bon ús de la prudència, la conseqüència i el sentit comú (“comú?”).

A més, podem aprofitar per educar i potenciar el sentit crític com a bona manera de fer front al consum –de tot, no només de cannabis-, autèntica pedra filosofal de l'adolescència.

Seria interessant qüestionar els nostres models d'intervenció. Més que donar informació –sovint errònia i poc útil si no es complementa d'altres recursos-, cal oferir formació. I afavorir la comunicació entre dos períodes d'edat amb lectures molt diferents de la realitat. Haurem de reconèixer que necessiten adults positius i referents - vinguin del camp professional o personal- que responguin amb confidencialitat i sinceritat a les seves cabòries. Tanmateix, haurem de ser capaços de substituir la intranquil·litat que suposa el coneixement de determinades maneres de fer –i que suposen un risc -, per la confiança en la eficàcia i competència dels seus recursos. Sense oblidar-nos de la prèvia més important: abans que començar a qüestionar alguns dels seus comportaments, seria bo començar per revisar els nostres.

I no cal esverar-nos davant d'un possible debat sobre la seva regulació legal, mal anomenada legalització, per fer front al paroxisme actual.

Si no ho fem, aleshores, moltes de les nostres accions seran - mai millor dit- senyals de fum.